

maatte Banen gaae og der maatte den ikke gaae, Alt af militaire Hensyn; men det staaer nu saaledes for mig, jeg har den fuldeste Overtydning derom, at der ikke kan være nogen som helst skjellig Grund til at anvende militaire Hensyn ved Bedømmelsen af, i hvilken Retning man vil føre Jernbanen. Det er Noget, som er en Grille, Noget, som hænger sammen med en nidkær og ivrig Betragtning af vort Forsvarsvæsen, men som er grundet paa en fællagtig Opfatning af Jernbanens Bessaffenhed. Der er kun een Maade at gjøre en Jernbane til det Mindste, den til militært Brug til enhver Tid kan blive, og det er at gjøre den til en almindelig og maadelig Vei. Dette opnaaer man ved at tage Skinnesporet bort. Den hele Indretning, som jeg har foreslaaet at give Loven i denne Henseende, er, at jeg har foreslaaet at paalægge det som et Hovet paa Beboerne paa de 2 Mile paa hver Side af Jernbanen, i den kortest mulige Tid at komme tilstede med Heste, Bogne og Redskaber og tage Skinnerne og Underlagene bort. Siger man: ja, men er det da ikke meget simplere at føre Jernbanen gjen- nem en Fæstning, saa svarer jeg dertil: „hvad vil man opnaae ved at føre Jernbanen gjen- nem en Fæstning?“ Siger man: at man vil opnaae, at Jernbanen paa den anden Side af Fæstningen ikke mere vil være til nogen Nytte for en fremtrængende Fjende, saa svarer jeg: naar en fremtrængende Fjende ikke kan vise os tilbage til Fæstningen, saa ere vi jo Herrer over Jernbanen; og har den fremtrængende Fjende viist os tilbage til Fæstningen, saa er der under de sædvanlige Forhold og navnlig i vort Land Intet saa simpelt og og Intet saa let, som i en passende Afstand, udenom den beleirede Fæstning, at anlægge et Trækspor til at kunne bevæge Jernbanematerialet paa, hvorved man forbinder den Deel af Jernbanen, som ligger paa den ene Side af Fæstningen, med den Deel af Jernbanen, som ligger paa den anden Side. Jeg vil endog saa sige, at, selv om der løb en betydelig Vand-

grav imellem, saa er, til et saadant foreløbigt Brug, hvor der ikke er Spørgsmaal om at bruge Locomotivbevægelse, intet Anlæg lettere at gjøre end netop et saadant, som skal kunne bevære en Jernbane; det er simpelt, thi i Jernbanessinnen selv ligger der en stor Styrke, som gjør, at Underlagene vinde Sikkerhed ved selve Skinnerne. Jeg troer, at naar man nøiere overvejer dette, vil man ogsaa see, at den militaire Side af Sagen, den at forhindre, at en Armee, som trænger frem i Landet, ikke skal kunne benytte Jernbanen til Transportmiddel, kan kun vindes, forsaavidt det kan vindes, ved hurtigt at afbryde Sporet og tage de Midler bort, hvorved der skal transporteres. Fjenden kan følge efter og tage Skinner og Underlag med sig og lægge dem paa igjen, det er ganske vist; men det er Noget, der ikke kan forhindres. Dgsaa fra den Side troer jeg, at vi, ved at gaae ind paa det her Foreslaaede, vil naae det mest Mulige.

At bevære de foreliggende Punkter paa en fuldstændigere Maade ved en 1ste Behandling, vil jeg ansee for upassende, og det vilde vist ogsaa være unyttigt. Jeg har kun søgt at give et Omrids af, hvorledes jeg har betragtet den hele Sag. Jeg nævner kun endnu engang, at jeg ogsaa anseer det for rigtigt at kunne bringe den private Virksomhed i Bevægelse for Anlæg af denne Natur. Jeg anseer det for urigtigt at skaffe sig kostbare, forudgaaende Forslag uden selv umiddelbar at arbejde hen til det attraaede Formaal, og jeg troer, at vi ikke kunne kontrollere den private Industri, idet den træder til og overtager vort Arbejde, bedre, end naar vi sætte os istand til med Lethed selv at kunne udføre det, om vi ville. Det er den gunstigste Stilling, som man kan indtage ligeoverfor hver Mand, man har med at bestille. Kunde jeg sige til en Stomager: „syer Du ikke mine Støvler godt, saa syer jeg dem selv“, saa vilde jeg være i en bedre Stilling ligeoverfor ham, end naar han vidste, at det var mig umuligt at faae Støvler, naar han ikke syede dem for mig.